

Ghostly Mysteries
Gabriel Marcel
Penguin Books,
Ltd. 1976

The Philosophy of
Existentialism
Gabriel Marcel
Icon Books Ltd. 2002

Creative Fidelity
Gabriel Marcel
Duxford,
Cambridge 1995.

وجود چون راز

میراث مومنانه انگلیستانیا لیسیم

امهدی ساعتچی

توجه به مضامین انگلیستانیا لیستی در آثار مارسل، در مخالفت او با روح راسیونالیسم خشک و دانشگاه زده لوایل قرن بیستم و انتزاع گرایی ناشی از بازمانده های ایدئالیسم آلمانی ریشه دارد. توجه به امر انضمامی و صور عینی و محسوس حیات بشری برای مارسل، بیش از آنکه جنبه ای صرفاً تنوریک و فلسفی داشته باشد، بر خاسته از نیاز گریز نا پذیر او به ارتباطی بی واسطه و ملموس با امر قدسی است. این موضوع در آثار متنوعی که او در طول زندگی حرفه ای اش منتشر ساخت مشهود است. مقاله حاضر نیز با طرح آثار و کتاب های این فیلسوف فرانسوی، مهم ترین دیدگاه های او در حوزه مباحث وجودی را مطرح می کند.

گابریل مارسل نوشته هسم گین، یکی از بهترین منابع موجودیه زبان فارسی برای شناخت مارسل و فلسفه اش است. این کتاب، با وجود حجم اندکش، مهم ترین ایده ها و نظرات مارسل را با توجه به رویکرد وجودی و دینی او شرح می دهد. ترجمه روان و روشن مصطفی ملکیان از دیگر وجوه مثبت کتاب است.

به گابریل مارسل (۱۸۸۹-۱۹۷۲) - فیلسوف فرانسوی - بر خلاف میلش، لقب انگلیستانیا لیست مسیحی یا کاتولیک داده اند. اما تکیه به آتل این فیلسوف بر کثرت ما را از اینکه بتوانیم به راحتی برای اندیشه ها و تفکرات او عنوانی کلی ترتیب دهیم و آن را در یک چهارچوب محصور کنیم باز می دارد. گابریل مارسل فیلسوفه نماینده نویسی (خالق حدود ۴۰ نمایشنامه، موسیقی دین و منقده ای است که راه خود را در فلسفه و هنر طی کرد و در بیشتر عمر خود نویسنده ای آزاد بود و کتابها و نمایشنامه های فلسفی ای منتشر کرد. نقطه شروع فلسفه بر بی او بی قراری و وجودی است. مانند بی قراری کسی که دستخوش اضطراب است و در جستجوی جایی که در آن امن و آرامش یابد به هر صومعه خود.

کتاب های مارسل به فاصله کمی در دهه های ۵۰ و ۶۰ به زبان انگلیسی برگردانده شد. عذبه چرا که خوانندگان او را عموم کنایه خوان ما تشکیل می دهند. کتاب های عمده بعدی او با نام های «چرخ و دلبستگی» و «همچنین چرا وجود» که در دهه ۲۰ گذرانده شده بودند در سال های نزدیک به ۱۹۵۰ به انگلیسی ترجمه شدند. در این آثار او فلسفه ای به معنای این را که نظامی از میباید در آن مسلم فرض شود و بعد در فرایند جستجوی بیست و گسترش یابد مطرح می کند. نامشعولی او در آنچه نظامی فلسفی بلکه وضعیت نشان است. او به توصیف پارامی از بحران های زندگی انسان می پردازد و عقیده دارد برای دستیابی به وحدت شخصی آدمی باید به تجربه زندگی وجودی که به تجربه روشی برای او حاصل می شود روی آورد. تمایز مشهوری که او بین مساله ورژ می گذارد نشان می دهد که پرسش های انسان معاصر حل مساله های کمی است. ناگفته ای را روزی «انسان مسالک» (Homo Viator) از دیگر کتاب های برجسته مارسل است که با عنوان فرعی «شاهدناطالیه لیبده» نیز شهرت دارد. در نظر او هستی زمانی توان تبدیل به یک شیء کرد. این برای شناخت «انسان» توان در روابط شخصی مثل عشق و در تجربه هایی مثل امید، کاپدهایی برای فهم ذات عمیق یافت. «انسان در برابر جنبه توحدهای» «قطعات فلسفی» «چرا پندنی خلاق» و «مشهور جلودنگی» از دیگر آثار عمده مارسل هستند که در آنها با استفاده از اصطلاحاتی بسیار ملموس مانند «دلبستگی» «حضور» و «صدقت» در جستجوی بزرگترین معنای عمیقی از آنها است. به

نحوی که این مسائل در مقابل رهیافت های بیرونی و همگنی تبیین کننده وجود انسانی می شوند. این همین رو آثار او را گاهی شخصی و ملموس از ارزش دلبوری توصیف کرده اند که شاید از منظر فلسفه در معنای خاص مارسل از محسن کلر لو باشند. افراد تریک و فرانسوی آن «از دیگر آثار متأخر مارسل است که در آن نظریات فلسفی و هنری او بیان شده است. آخرین کتابی که در لابه لای آثار مارسل باید از آن نام برد که به اعتقاد برخی چکیده عقاید فلسفه وجودی مارسل است و نسبت او را با دیگر انگلیستانیا لیست هائی که پس از او به شهرت دست یافتند مشخص می کند. کتاب «فلسفه انگلیستانیا لیسم» اوست که در سال ۱۹۹۵ نیز به انگلیسی برگردانده شده است. او در این کتاب مهم خود به نقد انگلیستانیا لیسم بسیار تری می پردازد و بر تعلق آن تاکید کرده و نظریات خود را در باره هستی شناسی، اخلاق و حتی روانشناسی در آن بیان می کند. آثار مارسل به سبب سبک کلام واقع بینانه و صراحت توصیفاتش رسوا کننده است. به همین دلیل برخی خوانندگان، آثار او را مضربب کننده توصیف می کنند. مساله ای که عذبه خوانندگان در مورد دیگر فیلسوفان انگلیستانیا لیست بیان کرده اند.

مارسل اساسی دارد چاره ای در برابر این به اصطلاح خود «دنیای در هم شکسته» بیابند سعی او به پرورده آثار متأخرش معروف بر آن است که معنی فلسفه نهفته در امور ملموس و ملموس فلسفه های جلودنگی در روابط شخصی که ارزش فراوانی برای آنها قائل است و حضوری فراگیر و وحدت بخش را آشکار کرده و توجه ما را به آن جلب کند. مساله راز یکی از مباحث بنیادین فلسفه مارسل است. به عقیده مارسل یک راز ابتدایی صورت مساله ای که حل آن دشوار است به نظر می رسد اما تعکر نشان می دهد که در پرماختن به یک راز اصیل تمایز بین فاضل شناسی و متدلق شناسی بین آنچه در من است و آنچه پیش روی من است از عین منی رود. در مواجهه با پرسش های مربوط به آزادی، معنای زندگی، وجود خدا و... هیچ نظر گاه عینی ای نمی توان یافت که بتوان از آن یک پاسخ کاملاً معتبر کشف کرد. این بدان معنا نیست که راز، ناشناخته و غیر قابل شناخت است بلکه به این معناست که معرفت به راز مستلزم همدلی و مشارکت بی واسطه است. یا آنچه مارسل از آن به «شهر دخیب» و «کننده» تعبیر می کند.